

DELA BORISLAVA PEKIĆA U 14 KNJIGA

VREME ČUDA

HODOČAŠĆE ARSENIJA NJEGOVANA

USPENJE I PAD IKARA GUBELKIJANA / ODBRANA I

POSLEDNJI DANI

KAKO UPOKOJITI VAMPIRA

ZLATNO RUNO I–VII

GODINE KOJE SU POJELI SKAKAVCI I–III

BESNILO

1999.

ATLANTIDA

SENTIMENTALNA POVEST BRITANSKOG CARSTVA

NOVI JERUSALIM

GRADITELJI

KOREŠPODENCIJA I DRUGE DRAME

U EDENU NA ISTOKU I DRUGE DRAME

PEKIĆ

ZLATNO
RUNO
V

FANTAZMAGORIJA

■ Laguna ■

DELA BORISLAVA PEKIĆA U 14 KNJIGA
Knjiga 5 – tom V

Copyright © 1981, Borislav Pečić
Copyright © 2013 ovog izdanja, LAGUNA

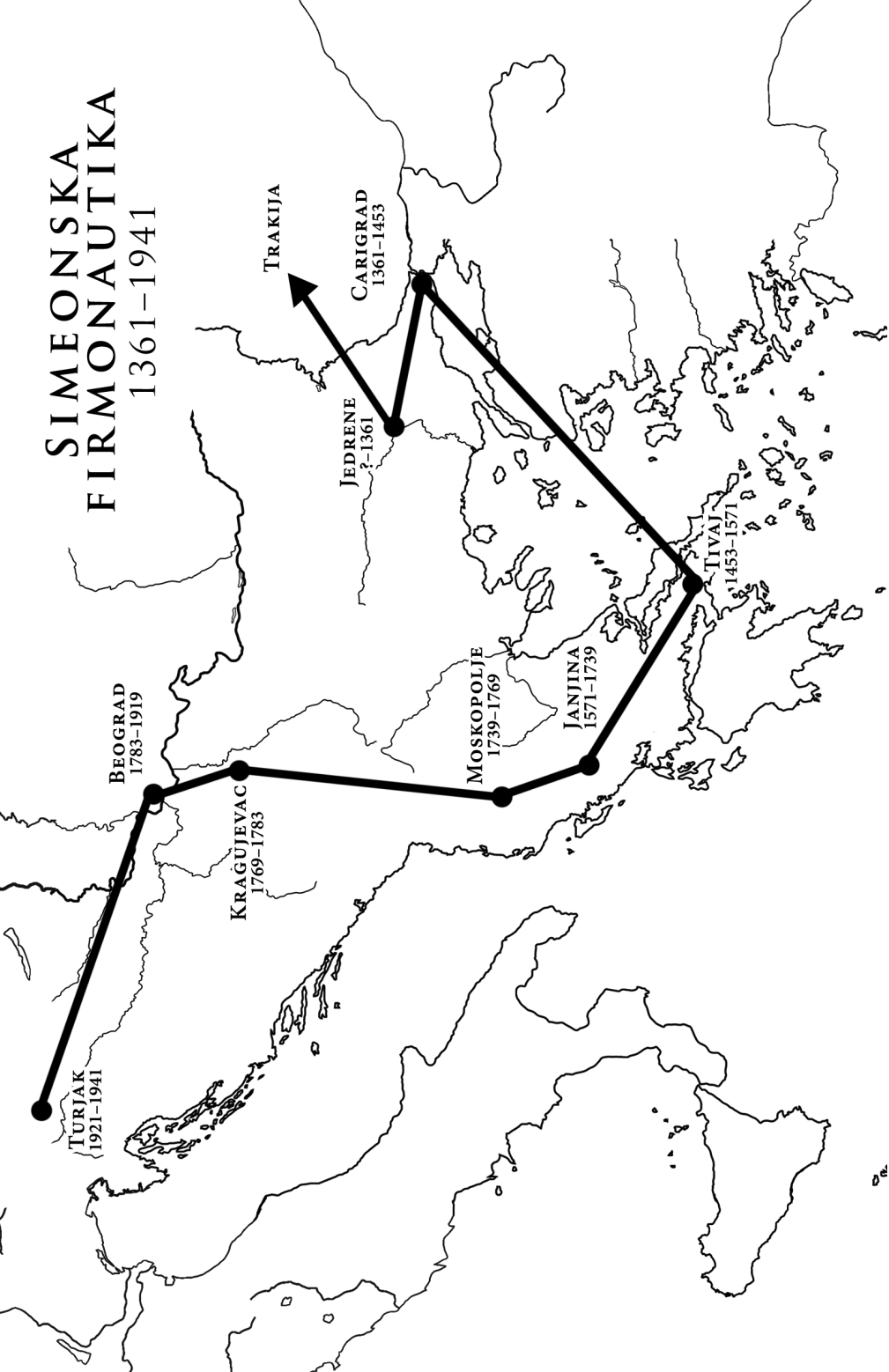
Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Majci

SIMEONSKA FIRMONAUTIKA 1361-1941

TRAKIJA

CARIGRAD
1361-1453

JEDRENE
?-1361

BEOGRAD
1783-1919

KRAGUJEVAC
1769-1783

MOSKOPOLJE
1739-1769

JANIINA
1571-1739

TIVAJ
1453-1571

TURJAK
1921-1941

Ἀρχόμενος σέο, Φοῖβε, παλαιγενέων κλέα φωτῶν
μνήσομαι, οἳ Πόντοι κατὰ στόμα καὶ διὰ πέτρας
Κυανέας βασιλῆος ἐφημοσύνη Πελίαο
χρῦσειον μετὰ κῶας ἐύζυγον ἤλασαν Ἄργώ.

„POKRENUT BOŽANSTVOM PESME,
ODLUČIH SE DA PROSLAVIM
USPOMENU NA DREVNE HEROJE GRKA,
KOJI SU NA DOBROJ LAĐI ARGO,
U POTRAZI ZA ZLATNIM RUNOM,
KROZ MOREUZE U CRNO MORE
I IZMEĐ KINEJSKIH STENA PLOVILI...“

(APOLONIJE ROĐANIN, ARGONAUTIKA)

TEFTER UTVARE ČETVRTE:
PARNICE
KIR SIMEONA NJGOVANA
(KNJIGA PRVA)

„Ko ima uho da čuje neka čuje šta govori duh: koji pobijedi daću mu da jede od mane sakrivene, i daću mu kamen bijel, i na kamenu novo ime napisano, kojega niko ne zna osim onoga koji ga primi.
I vidjeh anđela jaka gdje propovijeda glasom velikijem: ko je dostojan da otvori tefter i da razlomi pečate njegove? I ja plakah mnogo što se niko ne nađe dostojan da otvori i pročita tefter, niti da zagleda u njega.
I uzeh tefter iz ruke anđelove, i izjedoh ga; i bješe u ustima mojim kao med sladak, a kad ga izjedoh, bijaše grk u trbuhu mojemu.“

(OTKROVENJE JOVANOVO 2, 5, 10)

„I kad otvori treći pečat, čuh treću životinju gdje govori: dođi i vidi. I vidjeh, i gle, konj vran, i onaj što sjeđaše na njemu imaše mjerila u ruci svojoj.
I vidjeh drugi veliki znak na nebu i čudo: sedam anđela koji imahu sedam posljednjih zala, jer se u njima svrši gnjev božji.
I jedna od četiri životinje dade sedmorici anđela sedam čaša zlatnijeh napunjenijeh gnjeva boga, koji živi vo vjeki vjeka.
I čuh glas veliki iz crkve gdje govori sedmorici anđela: idite i izlijte sedam čaša gnjeva božijega na zemlju.
I vidjeh, i gle, konj blijed, i onome što sjeđaše na njemu bješe ime smrt, i pakao iđaše za njim...“

(OTKROVENJE JOVANOVO 6, 15, 16)

PARNICA PRVA ILI SPOR SA SRBIJOM, U KOJOJ
SE USTANOVLJUJE SRPSKI AVETINJSKI SUD, NA
CVETNI ČETVRTAK 6. APRILIJA GODINE 1867,
NA JASTUČETU OD MOIRA SVILE KNJAZU MIHAJLU
OBRENOVIĆU PREDAJU GRADOVI BEOGRAD, ŠABAC,
SMEDEREVO I KLADOVO, A U KOJOJ TAKOĐE
KIR SIMEON NJEGOVAN IZVODI JEDNU NOĆNU
ARGONAUTIKU, USNIVA TRGOVAČKI SAN O
EKSTRA FAJN BEOGRADU 1967. I UZ NOS PLATONU
I ARISTOTELU RAZVIJA OSNOVNA NAČELA IDEALNE
DRŽAVE.

*„Život ti je, Simeonulo, jedno golem parnic, s mlozinu
rocista, u kojoj si, ma ih sva dobio, na kraj uvek u gubitak.“*

(SIMEON GRK)

*„Pošto ovaj moj visoki znak bude prispeo neka je u
znanju sadanjem vladaocu srbskom, knjazu Mihailu,
kako meni odveć na srcu leži da se bezbednost građana
i spokoistvo Srbije, koja je sastavni deo moje carevine,
održi i umnoži; i prema tome nuždno je da se gradovi
u Srbiji kao: Beograd, Fetislam, Smederevo, Šabac
svagda u dobrom stanju i na način shodan za bezbednost
građana održe; pa imajući tvrdo ubeđenje da ćeš ti
i u obšte ceo srbski narod, koji je svojstvima vernosti
i lojalnosti obdaren, ove gradove po mojoj želji čuvati
i s njima dobro upravljati, ja sam sada za shodno našao
da se Uprava označenih gradova tebi i srbskoj vojsci
poveri, s tim da se odsada na bedemima i kulama
njiovim pored moje carske zastave vije i srbska zastava...“*

(SERBSKE NOVINE
IZ FERMANA NJEGOVOG VELIČESTVA SULTANA
ABDUL AZISA NJEGOVOJ SVETLOSTI
KNJAZU SRPSKOM MIHAILU OBRENOVIĆU III)

Bonedzu, još žifim, Tomanijo, gospođo!

A on je Lupus Veliki, Lupus Valičanjstveni, Lupus *Olimpios*, *Adamastos*, *Aleksikakos*, Herkulj genosa Njago – on je, *oime*, mrtav! Nepojamjno mrtav, kao što je smrt besmrtnog Pana morala izgledati našim tesalskim jal tračkim praprecima kad su za nju od putujušćih korvinara čuli. Kao što je meni dok sum mu, da farbu drži, zaprašifao lice hindustanjskim fiksatifom, nerazumljifo bilo da onako ekspertno umem šminjkati. Kogod da sum cirkuzanjt, a ne Firma-čofek...

A što sum ja to, moliću fino – „pa i bio“? I još tim tvojim panjdurskim tonom? Nikad ja, gospođo, protokoljarno nisam bio cirkuzanjt!... Ne, to ne velim! Ne osporafam da se na tome urgenjtno radelo, da je četrdeset osme konjski tejarar bio moja intimnja *lambra shedia*... Jeste, gospođo, pouzdanjo jedini sjajni plan moje mladosti. Ali u meri u kojoj je jedini t v o j e i cenjene ti zemunjske familije bio – da pođeš za mene... E tu si, bogami, obema nogama u prafu! Oboje smo se tim špekuljacijama zdrafo ufajdili.

Žifot ljudski tanjko je pletifo, *kiria*. Ne paziš li, očas petlju ispustiš. Iskilafiš se namićući je. A parati – ne gre! Nije Bog dao da žifot, kad izgrešimo, oparamo, nevaljalo parče bacimo, pa od dobitog tkanja produžimo. Ali nešto drugo možemo. Možemo se ljubezno za promašene petlje ne kačiti. Omče za davljenje bližnjih od njih ne plesti... Šta time kanimo reći? Kanimo, gospodo, učtivnjo zamoliti da se pustimo dokrajčiti tužni pomenj najvećem od sviju Simeona. Ako se može, bez komentiranja, zajedanja, primječanja, injsinuacija i ostalih izmotafanja vansudskog parničnjog postupka što se protim mene, kao čofeka i supruga, vodi još od prve bračne noći, u kojoj sum legao u tvoju postelju, ili optuženjačku klupu – *diavolon* me odneo ako znajem gde!... Može li se na jednu takvu benefolenciju računjati? I najokorelijem zlikovcu, naime, i najokoreliji sud dopušta da predane, u hodnik dufan zapali... Jer, ako ne može, ako će se svaka moja uspomenja protiv mene okrenuti, na gazdu dići – čemu sećanje? Poslofan čofek se, Tomanijo, ne seća da bi sortirao građu za državnog tužitelja nego se, kao što pare broji da vidi šta ima naspram toga šta je imao, koliko se, daklem, obogatio, seća da spozna gdi je bio, a gdi jeste, na čemu je, daklem, žifot utrošio...

Dok čekasmo *tavmu*, čudo, to jest da umre – jer ga je smrt, i po dr Paceku i po Bogu, već inkasiralja, kad sum mu se, prizvan iz poslovne promenjade s babamaćuhom, gospodom Safom, nad usta nageo amanjet da primim, i dok sum mu kapci navlačio, rolo kao da preko ispražnjeni auzlozi spuščam, oko mu nipošto nije imalo mrzofoljan, čibukolik pogled, što je čaršinjski red za oko koje se od žifota, svog najkrupnijeg imanja, ajdučkom silom smrti rastaje, a porodicu u troškofe i trgofačke neizvesnosti baca. Sijalo je, Tomanijo, nekakvim šeretskim, špekuljantskim sjajem koji

nije bio dedin, ili nije bio s a v njegov, nego je, kanjda, pripadao drugom stvorenju, nekom drevnijem Simeonu što nas je, iz svoje tavne *ksenie*, tuđine prošlosti, nedođije mrtvih, podsmešljivo i neprijateljski merio kao da mu nismo testamenjtarni ortaci na *Argu* iste argonautike, već zlotvori, veslači konjkurentske lađe...

Bun, Tomanijo, jeste, čemu kriti, onako kao što i ja, bojim se, počinjem na naše potomke gledati...

I sve se to, nerazabiranje da je umro, da je taj u o p š t e mogao umreti, da sum ga ja za ukop šminjkao, da ja u o p š t e umem šminjkati, onaj simeonski, pa ipak nesimeonski i pogled i amanjet, sve se to, gospođo, smuljalo u grdnu glafobolju, po kojoj su, sred brige kako će mu pogibija na kreditnji ugled Firme dejstvofati i da l' se njen patriotičeski modus na našu polzu može obrnjuti, lušatijsko kolo vrtele cifre pogrebnih troškofa i paragrafi Statuta Narodne banjke, što sum ih tih dana uštrojafao za sednjicu Inicijativnjog odbora, zakazanu jedanaestog junija 1862, kad je ona jebenja Herina kukafica s dedinog bečkog ampir-sahata zakukala, Zevs munju ispustio, hrast granje razmakao, a propeti se *Kentaurosi* na prednja kopita spustili, i kad je jebenji meljodiozni valjak zapojao: „*O Vlasi, Vlasi, o Cincari...!*“ poručujući mi da sum, i proča ove glorioznje krvne poreze u erar srpskog Otečestva, i proča sedamdeset simeonskih beogradskih godina, i proča kumbarstva s Obrenovićima i Garašanima, a orođafanja s Nenadovićima i drugim adamskim Kućama, pa i uz nos vasceloj finansijalnoj moći Firme *Simeon & Sin*, još ufek tek o *jeros vlahikos tragos*, matori cincarski jarac koji, sudeći po meljodioznom valjku, a i opštem mnjeniju sugraždanja, žifi o „govnima i mačjim crkotinjama“, i da se u tom rasnom, etničkom respektu za nas ništa osobito nije promenilo od dana kad su Lupusa,

dok je još bio Simeonulo, „Gogica“, vezanog za sakadžijski *skolops*, kragujefačka dečurlija tim našim omiljenim fekalijama hranila. I ja sum onj dak, prvi i poslednji put – ako ne računjamo četrdeset osmu, gde je sve bilo mimo zdrafe pameti – ruku na sopstvenjost digao. *Katalavenete?* Poimaš li? Najgori od sedam smrtnjih trgofačkih grehova počinio!...

Kako?... Lepo, *kiria!* Razbio sat! O kaminj ga smrsko!...

Je li, Tomanijo, sprdaš li se, *ma ton Teon*, ti to sa mnom?...

Kakva romejska narodna pesma? Gde si srela romejskog trgovca da safetuje:

„*Ne čufaj, ne stiči blaga sveta,
Užifaj, bacaj, troši i voli!
Kad sutra isteče strašna Leta,
Budimo pijanji, mirisni i goli!*“

Jesi li u takvo „pijanjo, mirisno i golo“ raspoloženije ikad zatekla poštofanog ti *paterasa*, Kir Aristofana? Ili gospodina brata? Bilo koga iz genosa Sininih? *Čelingasa* ma koje Firme? Čak i srpske... Dabome da nisi! I još da se ta banjkroter-ska pedagogija slofi kao amanjet! Zafet testamenjtarnim naslednicima! Argonautički beleg potomcima za ravnjanje i snalaženje u svetu gdi je sve računj, i gdi bez računja žifu jedino majmunji! I to samo u zoološku bašču! A u afrikanjska prašuma, na takozvanjo slobodno tržište, gdi se o njima niki ne stara, ako će da požifu, moraju i oni nekakvo svoje majmunjsko knjigofodstvo voditi!...

Timase, sećaš li se šta nas zakleo Moshopolit?... Da poštuje Boga dok je naš, i čufamo se držafe dok našom ne postane; da ne verujemo nikom do sebi, a i sebi – napola; da nam sve *pan metron ariston*, s merom bude... Ne podsećaj me ništo! I ja znajem da je kazano: „Ne džimirajte na

duši, ako već s dukatima morate“, ali meni, Tomanijo, nije namera nabrajati stavke moskopoljskog amanjeta, hoću tek da vidiš kako izgledaju oni prafi, s i m e o n s k i, kad između njih i Njagoa ne posreduju đavoli... Jer na Lupusovu formu mogli su nas safetovati jedinjo đavoli. Samo je paklu u računju da mu sađemo bez gaća, pa da s nama, *kiriosima* i *ktimatiasima*, adamskim kolenom baljkanske trgofine može postupati kao sa svakom neimovnom fukarom...

E pa sađ, gospođo, ne bih se soglasio. Razboritim držim što magijskim smejom urok od kuće odbismo. Inače bi nas, svakojako, još grđa nefolja strefila. A što srpska čaršija alakala kako se Cincari kraj odra svojte kikoću „u srazmer s naslednom masom“, a ne da, kao, tobož, velečuvstveni Srbi kukadu jer svojtu gube, nek im je prosto! Srpski smej jeftiniji je od cincarskog bankrota!...

S velikim se čofekom opraštamo, Tomanijo. Nismo na šalabajzerskom poslu kod Matije g'sn Bana. Nije red ogofaranjima se odafati. Sve sum kazao. Ništo podzemljio nisum. A većinom si i prisustvofala... Što hoćeš, *ku dumnidzou?*... Ne, mome „luftiranju s gospođom udofom Safom“ nisi. To je istinja. Ali znaješ i sama da romejskim *domnama* za poslovnim astaljnom nije mesto... Nisi ti čitafa, majke mi! Kome je do udvaranje dami koja se upela da ti svom težinom supružanskih zakonjih prafa i nezakonja testamentarnje pohlepe legne na dedofinu? Meni je, ženo, jedino bilo kako da je što hitnije i jeftinije s naše Mase skinem, a ne da je, gažuliranjima i nade dafanjima, u nju još i ututkujem... Ko indisponjiran bio? Safo?... Na slobodi oprosti, *moi pulo* indisponjirana! Bolesnom mužu tur da briše možda, ne branim, ali ne i u zdrav konjto da mu zađe. Disponjirana je ta jonska farmasonka bila, kogod da je u Beču jurisprudenciju študirala, te sve do svoga preuzvišenoga na mizernji Baljkan

silazjenja ništo drugo prakticala nije nego prafa na tuđa imanja polaganja. Što je, s obzirom da se već trećeg supruga u grob spremala leći, i bila, izgleda, njena profesionalnost. Ko meni zaradifanje ili tebi zajedanje...

Špaciramo albašcom, mesec, pun, modar, samo što se u praskozornoj vedrinji rastopio nije, Zornjača se već nad Dunafa ispela, ruže damaskinje slađajnu aromu vetre, tišina se sumnitelna, kanjda smo pred zemlotresom, rasprostrela, zebemo na svežinji, ali svejednjako šecemo, kriomice pogledajući u pendžere samrtnjakove sobe, osluškujući da čujemo prve petle i derme, među njima i onaj koji će našeg Lupusa, *Olimpiosa*, *Adamastosa*, *Aleksikakosa*, spustiti pod zemlju, na optuženjačku klupu njegofe poslednje, zaključne parnjice. Da smo ljubaznici nemoćni da se rastafu – će im jednom bez drugog srdce prepukne – ne bismo toljko među se prianjali... Ljubaznici, slike radi kažem, gospođo, ne kostrešite se zabađava... Teramo tako tu testamenjtarnu promenadu... Na grčkome, naravno, jer *gnädige Frau* Joanides-Njegovan nije našla za nuždno da za tri godine stajanja u Beogradu nauči više od deset srpskih reči. Tri kurtoaznje za gospodu ministre, tri zapofedne za poslugu i tri briskantnje za fukaru pred crkvu. Deseta je bila kletva kojom je uspešno reguliralja sve preostale odnose sa Baljkanom. Namerenije mi je, u stvari, rastolmačiti ženi u šta se upušća, šta je čeka na testamentarnjom maratonu, koji se, izgleda, prepravlja s nama trčati, šta je uistinji ta *klironomiki katavoli*, n a s l e d n a m a s a, za koju ćemo se trkati, kako je nastala i na kakvim sopstveničkim načalima počifa.

Počeh, stoga, s mesecom... Kako – kojim? S punim, gospođo. *Panselinosom* što nam niz Miličine leje put bistrio, kao što je toljkim Simeonima pre mene gurbetske bogaze osvetljafao. Isripofedam joj kako je sijao i nad trakijским

Adrijanopolisom, od kojeg smo tečenje ozbiljnije počeli, kako nas iz Konstantinopolisa ispratio kad smo iz njega pred Mehmedom Fatihom bežali i nad Tivaj-Tebama dočekaao, ako je istinja da smo i u njima zarađivali, da je nadgledao razorenje slavnog nam Moskopolja, Moshopolitove muke na *skolopsu*, dunavsko topljenje Simeona Grka, i da, evo, sad na njenog muža čeka, te da, po mome znaniju, neće zaći pre nego što i njemu put osvetli.

Ne nalazite li – kažem – svezu između nas Simeona i planetarnih gibanja uzbudljivom, gospođo?

Ne nalazim – veli, *skilos*, drsko kao da trećinu moje Mase već pod suknjom drži. – Nisam Nostradamus.

Šteta, mislim, inače bi se manula ćorafa posla:

Interesiraju vas, jamačno, pretežno zemne zagonetke?

Pretežno.

Kako ćete u onome što prilično slobodoumno zamišljate kao ostavinsku deobu Firmine imovine proći, zar ne? Kakav će biti vaš udeo u Masi, i hoće li mu se činiti pravne smetnje?

Zar se vama, poslovnom čoveku, čudnim čini ako se neko za svoje interese stara?

Nipošto, načelo je zdravo. Faličan je trenutak.

Šta mu nedostaje?

Bezosećajnost, gospođo. O poslovima se misli prazna srca.

Uveravam vas, *Herr* Simeone, da taj uslov u potpunosti zadovoljavam.

Iako vam umire muž?

Termin je prilično smelo upotrebljen.

Slušajte, Safo, vaša me ravnodušnost spram dede vređa!

Ne vidim da ste baš osobito potreseni...

Nemam ja kad da se tresem! Ja moram da se staram za porodicu, poslove, pogreb...

I Masu?

Prirodno. Masa nije mrtvi konto koji sam sebe kamatama hrani. Imanje za koje i ne znam gde je, o kome se napoličari staraju, a ja tek uredne procenite ubiram. Masa je Firma, cenjena gospođo, stoglava aždaja koja se neprestano mora voditi, nadzirati, hraniti i negovati...

Te biste vi, *natürlich*, preferirali da se ja iz nje povučem u „udovičku žalost“, a brigu o svom „udovičkom talu“ preputim vašoj velikodušnosti?

O velikodušnosti ne bih govorio, nekako se u njoj ne osećam dostatno verziran, ali „udovički tal“ je, svakako, prilično neuobičajen, da baš ne kažem prepotentan, da kažem – optimističan, izraz za vaše učešće u Lupusovoj Masi.

Nisam sigurna da vas razumem.

Postaraćemo se da budete sigurni. Pošto je, *also*, već sasvim izvesno da ćete još ove noći obudoveti, po treći put, ako me zdravo pamćenje ne vara, kakvi su vaši cenjeni udovički planovi?

Znaješ li, Tomanijo, šta mi grčka kučka odgoforila? Kagođ da je neborifim dokazima grunjdiran klijent pred Komisijom Osigurafajućeg zafoda, ubeden da mu tražnja ni po kojem osnofu ne može biti odbijena, probija me onim svojim ćumurnim pogledom, samo što se ne smeje, pa veli:

Da budem b o g a t a udovica.

Olađim se, Tomanijo, se paraljizujem.

Svi to želimo, gospođo – kažem. – To mu dođe nekako kao opšti „sjajni plan“ ljudske fele.

Meni se on čini sasvim zdravim. Zar se i vama ne čini?

Ja sam trgovac. Bogaćenje je u prirodi mog zanimanja. Supružanstvo, međutim, nije zanimanje. Supružanstvo je Bogom propisano, zakonom potvrđeno i čuvstvima ponekad poduprto prirodno stanje koje jedino izvesne nesavesne osobe pretvaraju u neprirodno zanimanje.